

Karppinen Tiina (Energia)

Lähettäjä: Energia Kirjaamo
Lähetetty: torstai 30. maaliskuuta 2023 18.25
Vastaanottaja: Karppinen Tiina (Energia)
Aihe: VL: Haminan Sähköverkko Oy lausunto 1. suuntaviivoista 147/040300/2023

Lähettäjä: Kuoppamäki Mika <mika.kuoppamaki@haminansahkoverkko.fi>
Lähetetty: torstai 30. maaliskuuta 2023 12.55
Vastaanottaja: Energia Kirjaamo <kirjaamo@energiavirasto.fi>
Aihe: Haminan Sähköverkko Oy lausunto 1. suuntaviivoista 147/040300/2023

Haminan Sähköverkko Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto liittyen Kuulemiseen 1. suuntaviivoista sähkö- ja maakaasuverkkotoimintojen valvontamenetelmiksi valvontajaksolla 1.1.2024 – 31.12.2027 ja 1.1.2028 – 31.12.2031 (147/040300/2023)

Dnro 147/040300/2023 Perustelumuuisto

S7 1.4 Korvausinvestointien purkukustannukset

Korvausinvestointien purkukustannusten irrottaminen omaksi osuudeksi investointiprojekteista vaatii jälleen merkittävät muutokset niin tarjouskyselyihin, projekti- sekä talousjärjestelmiin, jotta kustannukset voidaan kokonaishintaurakoista erotella. Korvausinvestoinnissa vanhan verkon purku on oleellinen osa uuden investoinnin kokonaisuutta.

S13 2.4.1 Valvontaparametrien päivitystiheys

Valvontaparametrien päivitystiheys voi, aivan kuten Energiavirasto ennustaa, aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia tuottoasteen vaihtelevaisuuteen. Tästä voi seurata suuria muutostarpeita hinnoitteluun, jotta verkkoyhtiöt pysyvät regulaation salliman tuoton rajoissa. Tämä kaikki haittaa verkkoliiketoiminnan ennustettavuutta ja pitkäjänteisyyttä. Myös asiakkaiden suuntaan on erittäin vaikea esittää hinnanmuutoksia, niin ylös kuin alaspäin, jotka johtuvat valvontamenetelmien sisäisistä parametrimuutoksista ja tätä pahimmillaan tapahtuisi vuosittain.

S19 3.2 Tehostamiskannustin

Tehostamiskannustimen matemaattiset perusteet ovat erittäin monimutkaiset ja hankalasti mallinnettavissa. Valvontamenetelmien tulisi yleisellä tasolla pyrkiä olemaan ymmärrettävät, selkeät ja yksinkertaiset. Useiden eri matemaattisten menetelmien, arviointien ja muuttujien määrittely ei tätä ole. Yleisen tehostamistavoitteen asettaminen verkkoyhtiöille ei ole perusteltua tässä taloudellisessa ja teknisessä tilanteessa. Verkonhaltijoille tulee vuosittain lisää niin teknisiä vaatimuksia kuin taloudellisia kustannuksia nostavia vaatimuksia. Tehostamistavoitteen määrittely tilanteessa jossa työn kustannukset kasvavat, tieto- ja palvelutoimitusten kustannukset kasvavat, verkkoyhtiötä koskevat vaatimukset lisääntyvät niin asiakaspalvelun kuin häiriöttömän sähköjakelun näkökulmasta voi osoittautua mahdottomaksi.

S32 3.3 Investointikannustin

Investointikannustimen määrittely asettaa verkkoyhtiöt hyvin eriarvoiseen asemaan. Huomioiden, että Energiavirasto kerää verkkoyhtiöiltä yksikköhinnat ja määrittelee näiden pohjalta hyväksytyt "keskiarvohinnat", tästä aiheutuu se, että merkittävä osa verkkoyhtiöistä investoi automaattisesti tehokkaasti ja toinen osa ei pysty millään investoimaan tehokkaasti. Pienet verkkoyhtiöt erityisesti kärsivät tästä mallista. Suurten verkkoyhtiöiden suurissa hankinnoissa pystytään suurella todennäköisyydellä keskittämään hankintoja materiaalin osalta suurempiin eriin, jolloin materiaalin yksikkökustannukset laskevat. Vastaavasti suurissa investointihankkeissa jo pelkästään projektin perustamiskustannukset muodostuvat suhteessa pienemmäksi yksikkökustannukseksi kuin pienemmissä projekteissa. On täysin selvää, että pienien verkkoyhtiöiden pienissä investointikohteissa, joissa hankkeiden

kokonaiskustannukset ovat usein 100 000 - 200 000€ välillä, on kalliimmat yksikkökustannukset niin materiaalin kuin työn osalta kuin suurilla verkkoyhtiöillä, joiden yksittäisten hankkeiden kustannukset voivat olla useita miljoonia euroja. Pieni verkkoyhtiö voi panostaa merkittävästi tehokkuuteensa, saavuttamatta koskaan esitetyn kannustimen hyötyä. Täten voidaan perustellusti kysyä, onko esitetty investointikannustimen malli tasapuolinen eri verkkoyhtiöitä kohtaan?

S34 / Tasapoistojen inflaatiokorjauksen poistaminen

Verkoston tasapoistojen on mahdollistettava myös korvaavan, vastaavan toimitusvarman sähköverkon rakentaminen, täten inflaatiokorjaus olisi ehdottomasti säilytettävä valvontamenetelmissä.

Dnro 147/040300/2023 Suuntaviivat

S15 / 1.4.3 Valvontatietojen oikeellisuus

Suuntaviivojen mukaan ”Verkonhaltijan on noudatettava valvontatietoja määrittäessään ja toimittaessaan Energiaviraston kirjallisia sekä suullisia ohjeita”. Miten verkonhaltijan oikeusturva toteutuu, jos Energiavirasto ei anna ohjeistusta valvontamenetelmiin liittyen kirjallisesti? Vaikka periaate onkin hyvä ja on oletettavaa, että verkkoyhtiö noudattaa myös suullisia ohjeita, on verkkoyhtiö todella heikossa asemassa mikäli myöhemmin tulee tilanne, jossa Energiavirasto esimerkiksi riitauttaa jonkin aiemmin annetun suullisen ohjeen tulkinnan. Tilanteessa jossa esim. sekä Energiaviraston ja verkkoyhtiön henkilöstö on vaihtunut, ei ole enää mitään mahdollisuutta selvittää suullisia ohjeita. Energiaviraston tulee aina antaa suullisista ohjeista myös kirjallinen lausunto verkkoyhtiön pyytäessä sitä.

S26 / yksikköhinnat

Lausuntopyyntöissä on mainittu ”liitteen 1” mukaiset yksikköhinnat, joita ei ole liitteenä eikä kaiketi vielä julkaistu saati kerätty. Lausunnossa ei voida täten ottaa kantaan suuntaviivojen yksikköhintoihin. Edellisellä valvontajaksolla käsittääksemme yksikköhinnat määriteltiin alun perin koko valvontakaudelle, vaikkakin Energiavirasto niitä muutti kesken valvontajakson. Nyt on esitetty että Energiavirasto tulee päivittämään yksikköhinnat sekä kuudennelle että seitsemännelle valvontajaksolle.

Yksikköhintojen päivittäminen sekä kuudennelle että seitsemännelle valvontajaksolle on mielestämme hyvä asia. Tätä tiheämpi yksikköhintojen päivittäminen ei näkemyksemme mukaan ole tarpeen ja siitä aiheutuisi verkkoyhtiöille jälleen merkittävä lisätyömäärä. Kuitenkin pitäisimme tärkeänä sitä, että mikäli markkinoilla tapahtuu merkittäviä muutoksia tai viranomaisasetuksien mukaisesti tulee käytettäväksi uusia tai kalliimpia komponentteja, tulisi näiden osalta pystyä tekemään yksittäisiä komponenttiryhmiä koskevia päivityksiä. Esimerkkinä tästä on jakelumuuntajien osalta siirtyminen tier 1 muuntajista tier 2 jakelumuuntajiin. Tier 2 jakelumuuntajien saatavuus on ollut erittäin haastava ja markkinahinnat ovat olleet kaksin tai jopa nelinkertaisia.

Lisäksi haluamme mainita erikseen, jo Energiaviraston yksikköhintakyselyn lausunnoissamme nostamamme asian uudelleen esiin. Mikäli Energiavirasto muuttaa sekä laajentaa yksikköhintakyselyä näin merkittävästi kuten yksikköhintakyselyn lausuntokierroksilla olleesta materiaalista on nähtävillä, on verkkoyhtiöiden lähes mahdotonta toimittaa luotettavat yksikköhintamäärittelyt pyydetyllä tarkkuudella tai jaottelulla. Vastaavat kyselymuutokset tulisi toteuttaa ainoastaan koskemaan tulevia kyselyitä ja etukäteen, siten että verkonhaltijat pystyvät varautumaan ja keräämään yksikköhintatietoa näin yksityiskohtaisesti. Näkemyksemme mukaan merkittävä osa verkonhaltijoista ei pysty toimittamaan ns. todellisia yksikkökustannuksia näin yksityiskohtaisesti jo toteutetuista projekteista, sillä suuri osa investointihankkeista on hankittu kokonaishintaurakoina, eikä eri komponenttien kustannuksia ole eritelty näin tarkasti. Takautuvasti suuremmista kokonaisuuksista ei ole mahdollista erotella yksittäisten komponenttien osakustannuksia. Tästä aiheutuu hyvin todennäköisesti tilanne, jossa Energiavirasto ei saa lainkaan useiden eri komponenttien yksikköhintoja kerättyä lainkaan tai vääristymiä yksikköhintoihin, jos verkkoyhtiöt arvioivat miten eri komponenttien kustannukset jakautuvat suuremmasta kokonaisuudesta.

S28-29 ympäristöolosuhdeluokat

Tässä vaiheessa ei ole mahdollista lausua yksityiskohtaisesti ympäristöolosuhteiden määrittelystä tai niihin liittyvistä menetelmämuutoksista. Valvontamenetelmien suuntaviivoissa ei ole avattu lainkaan miten ympäristöolosuhteet tullaan määrittämään seuraavalla valvontakaudella tai onko niiden määrittelyihin tulossa lainkaan muutoksia ja jos on niin millaisia. Energiavirasto on yksikköhintakyselyn lausuntopyyntöissä toimittamissaan materiaaleissa esittänyt

useita eri termejä, alueita ja aluemäärittelyjä, kartta-aineistoja ja toimintamalleja, miten kaivu-ympäristöolosuhdekustannukset tulisivat kerättäväksi ja tästä voidaan päätellä, että Energiavirasto tulisi muuttamaan myös ympäristöolosuhdemäärittelyjen perusteita. Kaivukustannukset näyttelevät merkittävää osaa verkkoyhtiön verkon JHA ja NKA kustannuksista, ja tällä lausuntokierroksella verkkoyhtiöt eivät pysty lausumaan mitään mahdollisista menetelmämuutoksista ympäristöolosuhdeluokkien määrittelyyn liittyen.

Miten käsitellään aiemmin hyväksytyt ympäristöolosuhdeluokkien / CLC-aineiston muutokset? Valvontajakson vaihtuessa tai valvontamenetelmien muuttuessa ympäristöolosuhteiden määrittelyn osalta, ei voi johtaa tilanteeseen, että aiemmin hyväksytyt muutokset eivät pysyisi vastaavalla tasolla. Mikäli uusissa valvontamenetelmissä muutetaan tai laajennetaan ympäristöolosuhdeluokkien määrittelyä, tulisi Energiaviraston hyväksyä aiemmin hyväksytyt muutokset vähintään vastaavasti kuin edellisen valvontajakson ympäristöolosuhdeluokkien osalta on muutoksia hyväksytty. Yksikköhintakyselyssä on nostettu esiin mm. maaperäkartta, sisempi ja ulompi kaupunkialue-määrittely sekä muita merkittäviä tarkennuksia ympäristöolosuhdemäärittelyyn, näin ollen verkkoyhtiöt eivät tässä vaiheessa voi ottaa mitään kantaa siihen, millaiset ympäristöolosuhdemäärittelyt ja kustannusvaikutukset mahdollisista muutoksista voivat olla.

Energiavirasto ei voi odottaa valvontajakson loppuun, ennen kuin se arvioi verkonhaltijan esittämät perustelut ympäristöolosuhdeluokkien korjauksiin. Mikäli Energiavirasto hyväksyisi muutokset vasta valvontajakson loppuun mennessä, joutuu verkonhaltija tilanteeseen jossa regulaation pohjana käytettävä verkon arvo on osin epämääräinen. Tämä voi johtaa siihen, että verkonhaltijan hinnoittelu jää joko yli- tai alituottoiseksi, tai verkonhaltijalle aiheutuu paine toteuttaa isompia hinnankorotuksia tai -laskuja joka taas on asiakkaiden kannalta erittäin huono asia. Jotta reguloidussa liiketoiminnassa voidaan toimintaa ja hinnoittelua ohjata ennustettavasti tulee Energiaviraston käsitellä kaikki verkonhaltijan esittämät korjaukset ympäristöolosuhdeluokkiin kohtuullisessa ajassa sekä luonnollisesti varata verkonhaltijalle mahdollisuuden täydentää perusteluitaan.

S80 Yleinen tehostamistaso

Verkkoyhtiöiden yleisen tehostamistason nostaminen kahteen prosenttiin on kyseenalaista tässä taloudellisessa ja teknillisessä tilanteessa. Verkonhaltijoille tulee vuosittain lisää niin teknisiä vaatimuksia kuin taloudellisia kustannuksia nostavia vaatimuksia. Tehostamistavoitteen määrittely tilanteessa jossa työn kustannukset kasvavat, tieto- ja palvelutoimitusten kustannukset kasvavat, verkkoyhtiötä koskevat vaatimukset lisääntyvät niin asiakaspalvelun kuin häiriöttömän sähkönjakelun näkökulmasta voi osoittautua mahdottomaksi.

Mika Kuoppamäki
Liiketoimintapäällikkö, sähköverkot
+358 44 062 1144
mika.kuoppamaki@haminansahkoverkko.fi

Haminan Sähköverkko Oy
Reutsinkatu 12
49400 HAMINA
www.haminanenergia.fi